
S e m n a l

VIRGIL
MUNTEANU

Pavilion de complezență

Corăbii, mari, mijlocii sau mici, corăbii scumpe, impodobite orgolios, sau modeste, uși sau leneșe, corăbii de tot felul brăzdează apele lumii. Fie că poartă încărcături prețioase, mărfuri scumpe, rare, fie că nu duc altceva decât agoniscula vreunui năvod nu prea norocos, corăbiile înalță la vedere, pe cel mai înalt catarg, pavilionul, semnul apartenenței lor.

Sînt, însă, printre corăbii, unele care slujesc și alte interese. Sînt corăbii singuratic, rupte de marea lor familie, corăbii care-și caută drumul mai pe ocolite, mai prin ceață, mai pe întuneric. Rațiunea existenței lor e meschină, adesea neguroasă, și, deseori, existența lor încetează tragic. Mincate de vreme, sînt înghițite de ape cu încărcătură cu tot. Sau, abandonate, se înfig ridicol în vreun fărîm milos, și încremenesc definitiv. Acestea sînt corăbiile fără port, corăbiile care navighează sub pavilion de complezență.

Asemeni corăbiilor, sînt și oamenii. Iar dintre oameni, actorii. Iar dintre actori, cei mai tineri, absolvenții. Ce altceva este Institutul decît un șantier unde „se construiesc” actori? Patru ani de zile, zi de zi, ceas de ceas, meșteri pricepuți, talentați, preiau un material brut, îl prelucresc, îl formează, îl împlinesc, după cerințe și exigențe mari, stricte; timp de patru ani îl modelează, investind în el experiență, pasiune, și, la urma urmei, bani. Patru ani de zile, materialul, adică studentul, crește, prinde contur, capătă personalitate. La început, e doar o speranță. Cu timpul, devine o certitudine. La capătul celor patru ani, el reprezintă și o investiție. Odată cu diploma de absolvire, proaspătul actor dobîndește o calitate nouă. Legăturile cu uscatul se desfac, tîndra corabie alunecă pe ape. Proaspătul actor, tîndra corabie, cunoaște acum un nou raport cu existența; pînă de curînd, a primit totul. De acum încolo, va trebui să dea.

Să restituie.

Nu oricum. Nu cînd îi e voia. Ci, pe dată. Din prima clipă a existenței lui ca actor calificat, ca vajnică și tîndra corabie, cu certificat de navigație. Acum, în acest moment crucial, proaspătul absolvent devine beneficiarul unui drept pe care societatea noastră i-l acordă generos, un drept spre care mulți tineri din multe țări ale lumii privesc cu jînd: dreptul la muncă. Nu ca o promisiune absurdă, ci ca un angajament ferm. Este dispoziția de repartizare. Este pavilionul sub care va naviga.

Cei mai mulți sînt bucu-roși și mîndri de colectivitatea în care intră, de noua lor familie. Sub fluturarea protectoare a pavilionului colectivității, căile sînt clare și zărilor, limpezi.

Unii — ciți? — uită dintr-o dată tot ce-i leagă de fărîm, uită anii de școală, uită eforturile meșterilor, uită banii cheltuiți cu ei, uită că sînt datori societății, care i-a crescut și care-și așteaptă cuvenita plată a datoriilor. Ciu-data amnezie, îmbinată cu o febrilă dorință de afirmare, îi mîndă pe ape turburi. Li cauți acolo unde s-ar cuveni să fie; nu-s.

Rupți de colectivitate, sfidători, își plimbă lipsa de responsabilitate pe platourile de filmare, pe la radio, pe la televiziune, aiurea. Pornesc o chinuitoare, istovitoare bătălie pentru rolișoare de trei parale, în vreme ce teatrele în care au fost repartizați și care-i așteaptă — în calitatea lor de reprezentante ale beneficiarului, în calitatea lor de familie care i-a adoptat! — sînt bombardate cu cereri de „negație”, de detașări, de concedii fără plată...

Corăbii rătăcite, a căror soartă e să se scufunde sau să se împotmolească în vreun fărîm milos, absolvenții aceștia — ciți? — poartă cu ei dispoziții de repartizare neonorate, ca pe un fel de pavilioane de complezență. Care, în situația dată, nu-s dispuse — și nici datoare! — să-i ocrotească!